

Prawo

Agata Zywert

5 maja 2018

Podstawowe definicje języka prawnego

- **Norma prawna** - Zasada, reguła zachowania się, skonstruowana na podstawie przepisów prawa, wskazująca w jaki sposób i na jakiej podstawie należy postąpić w określonej sytuacji, ogłoszona i chroniona przez państwo aparatem przymusu. (GENERALNA I ABSTRAKCYJNA)
 - **Generalny** charakter normy prawnej - skierowana nie do konkretnej osoby, ale do pewnej grupy (kręgu) adresatów. Wskazanie adresatów może nastąpić przez: powołanie się na ich cechy rodzajowe (np. „właściciel rzeczy”, „matka”, „żołnierz”); użycie konkretnego słowa „kto”, „ktokolwiek”, „każdy”, „nikt”.
 - **Abstrakcyjny** charakter normy prawnej - sposób sformułowania normy - najczęściej bez wyliczania konkretnych przypadków stosowania normy (wielokrotne, powtarzalne zachowania)
- Norma prawna - **REGUŁA**
 - **NAKAZ** (typ zachowań, od których nie można się uchylić bez narażenia się na konsekwencje prawne);
 - **ZAKAZ** (typ zachowań, których zrealizowanie pociąga za sobą konsekwencje prawne);
 - **UPOWAŻNIENIE** (określone przez prawo uprawnienia do dokonywania czynności).
- **Przepis prawa** - Elementarna jednostka systematyzacyjna danego tekstu prawnego.
 - **przepisy ogólne** (regulują szeroki zakres spraw, obejmują ogromny katalog adresatów, ustanawiają ogólne reguły zachowania);
 - **przepisy szczególne** (ustanawiają wyjątki, odrębne uregulowania w stosunku do przepisów ogólnych).
 - **przepisy odsyłające** (w celu uniknięcia powtórzeń w akcie normatywnym tych samych treści lub w celu uzupełnienia ich treściami, które są zamieszczone w innym miejscu);
 - **przepisy blankietowe** (wskazują na organ państwa, który ma wprowadzić dane reguły).
- **Stosunek prawny** - Stosunek społeczny, który jest uregulowany przez normy prawne. Relacja zachodzi między co najmniej dwiema osobami. Zachowanie jednej strony (działanie/zaniechanie) wywołuje reakcje drugiej strony (działanie/zaniechanie), przy czym podlegają one kontroli norm prawnych.
 - Elementy stosunku prawnego:
 - fakty prawne
 - podmioty stosunku prawnego

- przedmiot stosunku prawnego
- treść stosunku prawnego
- **Zdolność prawna**
 - zdolność do bycia podmiotem praw i obowiązków względem innych osób,
 - nabywa się z chwilą urodzenia, a traci w chwili śmierci,
 - nie można jej ani odebrać, ani ograniczyć.
- **Zdolność do czynności prawnych**
 - osoby posiadające pełną zdolność do czynności prawnych tj. ukończone 18 lat lub małoletni w związku małżeńskim,
 - osoby z ograniczoną zdolnością do czynności prawnych tj. między 13 lat a 18 lat oraz osoby ubezwłasnowolnione częściowo,
 - osoby pozbawione zdolności do czynności prawnych tj. poniżej 13 lat oraz osoby całkowicie ubezwłasnowolnione (choroba psychiczna, niedorozwój umysłowy, alkoholizm i narkomania). Zdolność do czynności prawnych to prawo do kształtowania własnej sytuacji prawnej za pomocą oświadczenia woli. Np.: nabywanie uprawnień, zaciąganie zobowiązań względem innych podmiotów prawa.

Źródła prawa

- Konstytucja
- Ustawy
- Ratyfikowane umowy międzynarodowe
- Rozporządzenia
- Akty prawa miejscowego (na obszarze działania organów, które je ustanowiły).

***Akt prawotwórczy** - Akt wydany przez uprawniony podmiot publiczny, na podstawie upoważnienia zawartego w Konstytucji RP lub innej ustawie, w formie przez ustawę przewidzianej, zawierający normy prawne o charakterze generalnym i abstrakcyjnym.*

- **AKT POWSZECHNIE OBOWIĄZUJĄCY**
 - Zawiera normy postępowania dotyczące adresatów określonych generalnie,
 - Obowiązuje na całym terytorium państwa,
 - Reguluje sferę praw i obowiązków obywateli, tworzenie i odwoływanie organów publicznych oraz określa ich kompetencje władcze,
 - Stanowi podstawę aktów stosowania prawa wobec osób fizycznych i prawnych (w postaci decyzji administracyjnych lub orzeczeń sądowych).
- **AKT KIEROWNICTWA WEWNĘTRZNEGO**
 - normuje zachowania adresatów, usytuowanych wewnątrz układu organizacyjnego - adresatów podporządkowanych służbowo i organizacyjnie,
 - obowiązuje tylko te jednostki, które podległe są organowi wydającemu te akty. Nie może regulować bezpośrednio sfery praw i obowiązków obywateli, nie może stanowić podstawy decyzji wobec osób fizycznych i prawnych.

Dziedziny prawa

- **Prawo prywatne** - które chroni interesy jednostek, reguluje stosunki osobiste i majątkowe. Dotyczy podmiotów równoprawnych, gdzie stronami stosunku prawnego są jednostki, które samodzielnie kształtują wzajemne stosunki.
- **Prawo publiczne** - które służy ochronie interesów państwa jako dobra wspólnego wszystkich obywateli. Reguluje stosunki między organami państwa oraz między państwem i obywatelem. Charakteryzuje się nierówną pozycją stron, bowiem państwo występuje tu z pozycji siły swej władzy.

Gałęzie prawa

- **Ze względu na podmiot**

Prawo publiczne	Prawo prywatne
prawo międzynarodowe publiczne	prawo cywilne
prawo konstytucyjne	prawo rodzinne i opiekuńcze
prawo administracyjne	prawo pracy
prawo karne	prawo międzynarodowe prywatne

- **Ze względu na metodę regulacji**
 - prawo wewnętrzne (krajowe)
 - prawo międzynarodowe publiczne

Później jest ustawa o prawach pacjenta i instytucja Rzecznika Praw Pacjenta z 11.2008 to tego nie kopiuje, bo po co

MACIE LINK - TU

Samorządy zawodów medycznych.

- Jednostkami lekarskiego samorządu zawodowego są Naczelna Izba Lekarska oraz okręgowe izby lekarskie.
- Każdy lekarz i lekarza dentysta, który posiada prawo wykonywania zawodu w Polsce, jest członkiem izby z mocy ustawy.
- Obecnie funkcjonują 23 izby okręgowe oraz Wojskowa Izba Lekarska w Warszawie, która posiada status prawny izby okręgowej, ale działa na terenie całego kraju.
- Najwięcej lekarzy i lekarzy dentystów wykonujących zawód zarejestrowanych jest w Okręgowej Izbie Lekarskiej w Warszawie - ponad 28 tysięcy, a najmniej Okręgowej Izbie Lekarskiej w Gorzowie Wielkopolskim - ponad tysiąc.
- Naczelna Izba Lekarska oraz izby okręgowe posiadają osobowość prawną i są niezależnymi jednostkami samorządu lekarskiego, które podlegają jedynie przepisom prawa.
- Naczelna Izba Lekarska reprezentuje samorząd lekarzy i lekarzy dentystów na szczeblu państwowym, a rady okręgowe na szczeblu władz regionalnych.
- Najwyższym organem Naczelnej Izby Lekarskiej jest Krajowy Zjazd Lekarzy, natomiast okręgowych izb lekarskich – okręgowe zjazdy lekarzy.

- W okresie między krajowymi zjazdami lekarzy działalnością Naczelnej Izby Lekarskiej kieruje Naczelna Rada Lekarska, a okręgowych izbach lekarskich – okręgowe rady lekarskie.
- **Zadaniem samorządu lekarzy jest w szczególności:**
 - 1) ustanawianie zasad etyki lekarskiej oraz dbanie o ich przestrzeganie;
 - 2) sprawowanie pieczy nad należyтым i sumiennym wykonywaniem zawodu lekarza;
 - 3) przyznawanie prawa wykonywania zawodu oraz uznawanie kwalifikacji lekarzy, będących obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, zamierzających wykonywać zawód lekarza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 4) zawieszanie i pozbawianie prawa wykonywania zawodu oraz ograniczanie w wykonywaniu zawodu;
 - 5) prowadzenie postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy;
 - 6) prowadzenie postępowania w przedmiocie niezdolności do wykonywania zawodu lekarza lub w przedmiocie niedostatecznego przygotowania do wykonywania zawodu;
 - 7) prowadzenie lub udział w organizowaniu doskonalenia zawodowego lekarzy;
 - 8) opiniowanie i wnioskowanie w sprawach kształcenia przed- i podyplomowego lekarzy i w innych zawodach medycznych;
 - 9) przewodniczenie komisjom przeprowadzającym konkursy na stanowisko ordynatora i uczestnictwo w konkursach na inne stanowiska w ochronie zdrowia, jeżeli odrębne przepisy tak stanowią;
 - 10) opiniowanie kandydatur lekarzy na stanowiska lub funkcje, jeżeli odrębne przepisy tak stanowią;
 - 11) prowadzenie rejestrów lekarzy, rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą w zakresie praktyk lekarskich na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej, rejestrów podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe lekarzy oraz rejestrów lekarzy tymczasowo i okazjonalnie wykonujących zawód lekarza; 11a) przechowywanie i udostępnianie dokumentacji medycznej w przypadku, o którym mowa w art. 30a postępowanie z dokumentacją medyczną po zaprzestaniu udzielania świadczeń zdrowotnych ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2017 r. poz. 1318 i 1524);
 - 12) opiniowanie warunków pracy i płac lekarzy;
 - 13) integrowanie środowiska lekarskiego;
 - 14) działania na rzecz ochrony zawodu lekarza, w tym występowanie w obronie godności zawodu lekarza oraz interesów indywidualnych i zbiorowych członków samorządu lekarzy;
 - 15) zajmowanie stanowiska w sprawach stanu zdrowotności społeczeństwa, polityki zdrowotnej państwa oraz organizacji ochrony zdrowia;

- 16) opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących ochrony zdrowia i wykonywania zawodu lekarza bądź występowanie o ich wydanie;
- 17) prowadzenie badań dotyczących ochrony zdrowia i wykonywania zawodu lekarza;
- 18) udzielanie zainteresowanym lekarzom informacji dotyczących ogólnych zasad wykonywania zawodu, zasad etyki lekarskiej, a także o przepisach dotyczących ochrony zdrowia;
- 19) prowadzenie instytucji samopomocowych i innych form pomocy materialnej dla lekarzy i ich rodzin;
- 20) współdziałanie z organami administracji publicznej, związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami w kraju i za granicą w sprawach dotyczących ochrony zdrowia i warunków wykonywania zawodu lekarza

UWAGA USTAWA, KTÓRA NIE ISTNIEJE

Samorząd psychologów

- **Samorząd w wykonywaniu swych zadań podlega tylko przepisom prawa.**
- **Jednostkami organizacyjnymi samorządu są:**
 - 1) Krajowa Izba Psychologów, która jest samorządem psychologów na szczeblu krajowym i posiada osobowość prawną,
 - 2) Regionalne Izby Psychologów.
- **Organami samorządu są Krajowy Zjazd Psychologów**
 - Krajowa Rada Psychologów, Krajowa Komisja Rewizyjna
 - Krajowa Komisja Dyscyplinarna
 - Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej
 - Regionalny Zjazd Psychologów
 - Regionalna Rada Psychologów
 - Regionalna Komisja Rewizyjna
 - Regionalna Komisja Dyscyplinarna
 - Regionalny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej
- **Zadaniem samorządu psychologów jest w szczególności:**
 - 1) dbałość o przestrzeganie standardów wykonywania zawodu psychologa,
 - 2) nadzór nad przestrzeganiem zasad etyki zawodowej psychologa,
 - 3) ochrona prawna metod i narzędzi psychologicznych,
 - 4) reprezentowanie zawodu psychologa i ochrona jego interesów,
 - 5) współpraca z Komisją Ekspertów, szkołami wyższymi, jednostkami badawczo-rozwojowymi oraz towarzystwami naukowymi w kraju i za granicą,
 - 6) opiniowanie aktów prawnych dotyczących zawodu psychologa,
 - 7) współpraca z organami władzy i administracji rządowej i samorządowej, związkami zawodowymi i samorządami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi w sprawach związanych z wykonywaniem zawodu psychologa,
 - 8) zarządzanie majątkiem jednostek organizacyjnych samorządu psychologów,

9) zarządzanie majątkiem i działalnością gospodarczą izb psychologów.

to co teraz będzie to jest skrót nie cała ustawa jakby co

Wykonywanie zawodu

- **Wykonywanie zawodu psychologa polega na świadczeniu usług psychologicznych, a w szczególności na:**
 - 1) diagnozie psychologicznej,
 - 2) opiniowaniu,
 - 3) orzekaniu, o ile przepisy odrębne tak stanowią,
 - 4) psychoterapii,
 - 5) udzielaniu pomocy psychologicznej.
- **Za wykonywanie zawodu psychologa uważa się także prowadzenie przez psychologa badań naukowych w dziedzinie psychologii lub działalność dydaktyczną w tym zakresie.** WOW WRESZCIE KTOŚ TO POWIEDZIAŁ GŁOŚNO
- **Prawo wykonywania zawodu psychologa**
 - Prawo wykonywania zawodu psychologa powstaje z chwilą dokonania wpisu na listę psychologów Regionalnej Izby Psychologów.
 - Na listę psychologów wpisuje się osobę, która łącznie spełnia następujące warunki:
 - 1) uzyskała w polskiej uczelni dyplom magistra psychologii lub uzyskała za granicą wykształcenie uznane za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
 - 3) włada językiem polskim w mowie i piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu psychologa,
 - 4) odbyła podyplomowy staż zawodowy, pod merytorycznym nadzorem psychologa posiadającego prawo wykonywania zawodu, który ponosi odpowiedzialność za czynności zawodowe wykonywane przez psychologa-stażystę.
- **Skreślenie z listy psychologów następuje w przypadku:**
 - śmierci psychologa,
 - wniosku psychologa,
 - ubezwłasnowolnienia psychologa prawomocnym orzeczeniem sądu,
 - pozbawienia prawa wykonywania zawodu psychologa prawomocnym orzeczeniem sądu lub komisji dyscyplinarnej,
- Podjęcie usług psychologicznych następuje za zgodą osoby (klienta) lub grupy osób (klientów) stanowiących podmiot diagnozowania i oddziaływania psychologicznego
- Psycholog poinformuje klienta o celu postępowania, jego przebiegu, wynikach i sposobie ich udostępniania oraz powinien uzyskać akceptację planowanych czynności
- Psycholog ma obowiązek zachowania w tajemnicy informacji związanych z klientem, uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu.

- Psycholog może uzyskać tytuł specjalisty w określonej dziedzinie psychologii po odbyciu szkolenia, określonego programem specjalizacji, i złożeniu egzaminu państwowego albo po uznaniu równorzędnego tytułu specjalisty uznanego za granicą.
- Psycholog ma prawo i obowiązek doskonalenia zawodowego w różnych formach kształcenia podyplomowego.
- Psycholog może wykonywać prywatną praktykę psychologiczną

Odpowiedzialność dyscyplinarna

- **Członkowie samorządu psychologów podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za:**
 - 1) zawinione naruszenie obowiązków zawodowych,
 - 2) czyny sprzeczne z zasadami etyki określonymi w Kodeksie Etyki Zawodowej
 - 3) uporczywe uchylanie się od płacenia składek członkowskich.
- **Karami dyscyplinarnymi są:**
 - 1) upomnienie,
 - 2) nagana z ostrzeżeniem,
 - 3) zawieszenie w prawie do wykonywania zawodu na czas od 3 do 12 miesięcy,
 - 4) skreślenie z listy psychologów z pozbawieniem prawa wykonywania zawodu.
- Postępowanie dyscyplinarne toczy się przed Regionalną Komisją Dyscyplinarną.
- Regionalny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej przed wniesieniem sprawy do Regionalnej Komisji Dyscyplinarnej przeprowadza postępowanie przygotowawcze polegające na zebraniu niezbędnych informacji od osób i instytucji.
- Osoba, która świadczy usługi psychologiczne, nie mając prawa wykonywania zawodu psychologa, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny.